Політична культура та ідеологія

УДК 323:351:321:327

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.21223098>**Політичне світосприйняття молоді в демократичних та перехідних
політичних системах****Воронова Тетяна,**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,

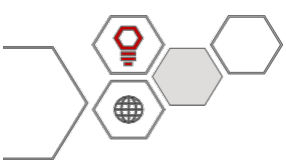
Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9788-1232>**Прийнято: 23.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026**

Анотація. У статті здійснено порівняльне дослідження політичного світосприйняття молоді в демократичних та перехідних політичних системах.

Актуальність теми зумовлена зростаючою роллю молоді в політичному житті, а також впливом глобальних викликів – інформаційних маніпуляцій, кризи довіри до інституцій та цифрової фрагментації мислення.

Метою роботи є виявлення особливостей структури політичного світогляду молоді залежно від типу політичного режиму, аналіз чинників, які сприяють або перешкоджають формуванню демократичного мислення, а також опис ризиків для політичної соціалізації нового покоління.

В результаті дослідження застосовано міждисциплінарний підхід, що поєднує політологічні, соціально-психологічні та когнітивні методи. Встановлено, що в демократичних системах політичне світосприйняття молоді є системним і ціннісно орієнтованим, тоді як у перехідних – фрагментарним, емоційно реактивним і часто забарвленим недовірою або популізмом. Незалежно від типу політичного режиму, молодь демонструє зростаюче дистанціювання від традиційної політики, що свідчить про кризу інституційного представництва.

У **висновках** наголошується, що політичне світосприйняття молоді виступає чутливим індикатором якості демократії, зрілості політичної культури та ефективності механізмів соціалізації. Для розвитку демократичного потенціалу молодого покоління необхідне посилення політичної освіти, розвиток медіаграмотності та створення умов для етичної, критичної й активної участі у публічному житті.

Ключові слова: політичне світосприйняття, політична соціалізація, молодь, демократична культура, політична участь, політична свідомість, демократичні режими.

Political perception of youth in democratic and transitional regimes

Tetyana Voronova,

Ph.D., Assoc. Prof.,

Oles Honchar Dnipro National University, Dnipro, Ukraine,

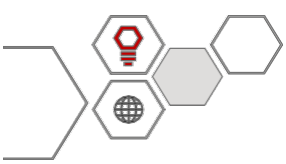
<https://orcid.org/0000-0002-9788-1232>

Abstract

This article presents a comparative study of youth political perception in democratic and transitional political systems.

The relevance of the topic is determined by the growing role of youth in political life and the impact of global challenges such as information manipulation, institutional distrust, and digital fragmentation of thinking.

The aim of the study is to identify the structural features of youth political worldview depending on the type of political regime, to analyze the factors that promote or hinder the development of democratic thinking, and to describe the risks associated with the political socialization of the new generation.

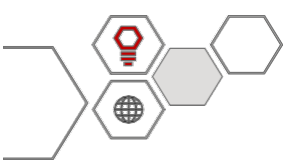
An interdisciplinary approach was applied, combining political science, socio-psychological, and cognitive methods, as well as analysis of empirical sources. The study found that in democratic systems, youth political perception tends to be systematic and value-oriented, whereas in transitional systems it is often fragmented, emotionally reactive, and marked by distrust or populism. Regardless of the political regime, young people increasingly distance themselves from traditional politics, indicating a crisis of institutional representation.

The conclusions emphasize that youth political perception serves as a sensitive indicator of the quality of democracy, the maturity of political culture, and the effectiveness of socialization mechanisms. To foster the democratic potential of the younger generation, it is essential to enhance political education, develop media literacy, and create conditions for ethical, critical, and active participation in public life.

Keywords: political perception, political socialization, youth, democratic culture, political participation, political consciousness, democratic regimes.

Вступ.

У сучасному глобалізованому світі, що зазнає глибоких трансформацій у сфері політики, культури та інформаційних технологій, зростає значення молоді як активного суб'єкта демократичного розвитку. Саме в молодіжному віці відбувається формування політичної ідентичності, світоглядних орієнтацій, ціннісних пріоритетів, що зумовлює стратегічну вагу цього етапу соціалізації. Особливої уваги потребує вивчення політичного світосприйняття молоді – як складного процесу осмислення політичної реальності, що визначає тип політичної поведінки, рівень участі в суспільному житті та ставлення до демократичних інституцій. Актуальність дослідження зумовлена кількома чинниками. По-перше, у демократичних суспільствах спостерігається парадокс: наявність розвинених механізмів політичної участі не завжди забезпечує високу залученість молоді. По-друге, у перехідних політичних системах, особливо з

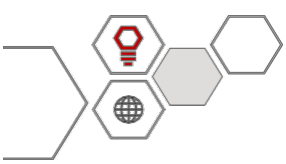

авторитарним минулим, формування демократичного світогляду стикається з бар'єрами у вигляді недовіри до інституцій, поширення популістських та конспірологічних наративів, нестачі якісної політичної освіти. По-третє, цифрове середовище створює водночас нові можливості для політичної активності та ризики інформаційних маніпуляцій, які особливо впливають на молодь. На рівні теоретичного осмислення, політичне світосприйняття інтерпретується як інтегративна система, що включає знання, уявлення, ставлення та досвід участі в політиці. Цей феномен тісно пов'язаний з поняттями політичної культури, ідентичності, свідомості, громадянської суб'єктності. У демократичних суспільствах політичне світосприйняття зазвичай набуває системної, раціонально-ціннісної форми, натомість у перехідних – воно часто має амбівалентний, ситуативний, емоційно реактивний характер.

Дослідження дозволяє краще зрозуміти, як політичне мислення молоді формується під впливом різних політичних режимів, які ресурси необхідні для посилення демократичної культури, та які ризики слід враховувати в сучасному світі для підтримки громадянської активності нового покоління.

Результати дослідження. Політичне світосприйняття є однією з ключових категорій у дослідженні політичної свідомості, соціалізації та громадянської активності, особливо в контексті вивчення молоді як суб'єкта демократичного розвитку. У широкому розумінні під політичним світосприйняттям розуміється процес осмислення, інтерпретації та оцінки політичної реальності індивідом або соціальною групою. Це не просто знання про політику, а цілісна система уявлень, ставлень, емоцій та орієнтацій, яка формує загальне бачення політичного світу: ролі влади, місця громадянина, легітимності інституцій, меж дозволеного та очікуваного від держави [15].

На міждисциплінарному рівні поняття політичного світосприйняття поєднує у собі елементи когнітивної науки, соціальної психології, культурології

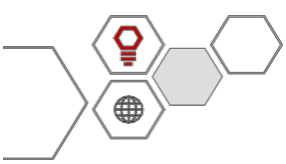

та власне політології. Воно тісно пов'язане з такими поняттями, як політична культура, політична ідентичність, політична свідомість, громадянська участь [4]. Однак політичне світосприйняття акцентує саме на особистісному переживанні політики – тому, як вона «вписується» у внутрішній світ людини, як відчувається, оцінюється, приймається або відкидається.

Політичне світосприйняття включає в себе когнітивний компонент (знання, образи, уявлення), емоційний (почуття довіри, страху, обурення, ентузіазму), ціннісний (система політичних пріоритетів: свобода, рівність, порядок, стабільність) та ідентифікаційний (усвідомлення себе як частини політичної спільноти або як учасника певного політичного руху). Саме через поєднання цих складників формується унікальна інтерпретаційна рамка, в межах якої індивід приймає або відкидає політичну реальність, визначає власну участь або відсторонення [9].

Цей процес завжди має суб'єктивний вимір, але при цьому він є глибоко соціально зумовленим. На політичне світосприйняття молоді суттєво впливають політичний режим країни, рівень демократії, якість інституцій, доступ до освіти, ступінь свободи медіа, сімейні політичні настанови, вплив однолітків і цифрового середовища. Особливо важливим є той факт, що саме у молодому віці відбувається початкове формування основних уявлень про політичну систему, роль громадянина, ефективність участі, межі відповідальності та способи протесту чи співпраці [14].

У контексті порівняльного аналізу демократичних і перехідних політичних систем політичне світосприйняття молоді дозволяє виявити характерні моделі мислення: від громадянської активності до політичного цинізму, від залучення до дистанціювання, від критичної рефлексії до конформізму. Таким чином, політичне світосприйняття – це не лише відображення політики у свідомості молодого людини, а й показник її потенційної включеності в демократичний

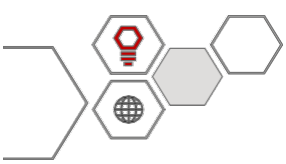

процес, готовності діяти, захищати права, формувати нові інституційні практики [9].

З урахуванням вищевикладеного, політичне світосприйняття можна визначити як інтегративну систему осмислення політичної дійсності, що формується у процесі соціалізації, під впливом медіа, освіти, оточення та історичного контексту, і визначає ставлення молоді до влади, участі, держави та демократії загалом.

Молодь посідає особливе місце у структурі політичного життя суспільства, виступаючи не лише майбутніми, а й актуальними учасниками демократичного процесу. У цей період відбувається інтенсивне формування особистості, засвоєння соціальних ролей, становлення політичної ідентичності та ціннісних орієнтирів. Саме тому молодь розглядається як активний суб'єкт політичної соціалізації – процесу, у межах якого індивід здобуває знання про політику, формує ставлення до політичних інститутів, визначає свою позицію щодо участі в суспільному житті [16]. Політична соціалізація у молодому віці має вирішальне значення для формування сталих політичних установок, що зберігаються у зрілому віці й впливають на характер політичної культури суспільства загалом.

Політичний світогляд молодої людини формується як складна, багатокомпонентна система. Його когнітивний компонент включає уявлення про політичні інститути, функціонування держави, знання про вибори, закони, політичні права. Саме когнітивна база дозволяє орієнтуватися в політичному полі, аналізувати події, порівнювати позиції акторів. Водночас, емоційний компонент політичного світогляду, який проявляється у таких відчуттях як обурення, надія, недовіра, ентузіазм, відіграє не менш важливу роль – саме він активізує або блокує політичну участь, формує ставлення до держави й політиків. Ідентифікаційний компонент полягає у відчутті причетності до певної політичної спільноти або групи: національної, регіональної, ідеологічної, поколіннєвої. Молодь може ідентифікувати себе як «патріота», «активіста», «опозиціонера» чи,

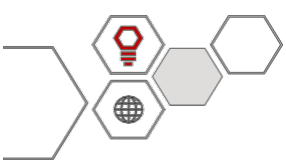
навпаки, «аполітичного спостерігача», що значною мірою впливає на її поведінкові моделі [17].

Формування політичного світогляду молоді відбувається під впливом численних інформаційних та соціальних факторів. Основними джерелами політичної інформації сьогодні виступають соціальні мережі, новинні онлайн-платформи, блоги, YouTube-канали, а також освітнє середовище – школа, університет, позашкільні курси з громадянської освіти. Водночас традиційні ЗМІ – телебачення, радіо, друковані видання – втрачають вплив у молодіжному середовищі, поступаючись інтернет-комунікаціям [1].

Серед факторів, що впливають на політичне сприйняття молоді, виокремлюються: якість освіти, родинне політичне виховання, політична культура суспільства, досвід участі у громадських ініціативах, рівень медіаграмотності, політичні кризи, війни, протести, активність локальних лідерів думок. Особливо значущим є вплив цифрового середовища, де молодь стикається не лише з різноманіттям думок, але й з ризиками дезінформації, фейків, емоційної маніпуляції. Ці чинники можуть як сприяти демократизації політичного мислення, так і провокувати радикалізацію, апатію чи конспірологічне мислення.

Таким чином, молодь у сучасному суспільстві виступає водночас об'єктом і суб'єктом політичної динаміки, а формування її світогляду є не лише особистісним, а й соціально-політичним процесом, що визначає перспективи розвитку демократичної культури загалом.

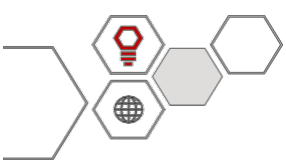
У демократичних суспільствах політичне світосприйняття молоді формується в умовах відкритості, плюралізму та гарантій громадянських прав. Молодь у таких системах зазвичай має доступ до різноманітних джерел інформації, можливість брати участь у політичному житті, критично осмислювати суспільні процеси та проявляти громадянську активність. Водночас, цей потенціал не завжди реалізується на практиці, що зумовлює

наявність як сильних сторін, так і певних викликів у процесі формування політичного світогляду [6].

Однією з характерних рис політичного сприйняття молоді в демократичних країнах є домінування цінностей плюралізму, толерантності, прав людини та інклюзивності. У молодіжному середовищі поширене розуміння важливості рівності, захисту меншин, гендерної рівності, екологічної справедливості та свободи самовираження. Ці цінності відображаються у політичних симпатіях до прогресивних, реформаторських або ліберальних сил, а також у критичному ставленні до будь-яких проявів авторитаризму, дискримінації чи мови ворожнечі. У межах демократичної політичної культури молодь виявляє готовність до прийняття різних точок зору, ведення діалогу, відстоювання власних позицій ненасильницькими засобами [10; 3].

Важливу роль у формуванні такого сприйняття відіграє політична освіта, яка в демократичних державах розглядається як стратегічний напрям виховання відповідального громадянина. У школах та університетах упроваджуються курси з громадянської освіти, що охоплюють теми демократії, прав людини, виборчих систем, принципів верховенства права. Крім формальної освіти, потужним чинником соціалізації виступає участь молоді в громадських ініціативах, волонтерських проєктах, молодіжних радах, дебатах, екологічних кампаніях. Через практичну взаємодію з іншими громадянами та інституціями молоді люди здобувають досвід співпраці, відповідальності, планування, аргументації та дії в межах демократичних процедур [5]. Ще одним важливим аспектом є довіра до інституцій, яка формується на основі позитивного або негативного досвіду взаємодії з ними. У демократичних суспільствах молодь частіше виявляє помірну або високу довіру до виборчих комісій, органів місцевого самоврядування, правозахисних структур та міжнародних організацій. Цей рівень довіри тісно пов'язаний із громадянською активністю: чим більше молода людина довіряє системі, тим більше шансів, що вона братиме участь у виборах, підписуватиме

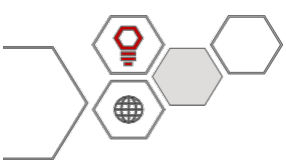

петиції, звертатиметься до депутатів, реалізовуватиме ініціативи. Водночас, частина молоді дотримується критичної позиції, зберігаючи лояльність до ідей демократії, але дистанціюючись від конкретних політичних структур [13; 2].

Попри сприятливі умови, молодіжне політичне світосприйняття в демократичних країнах стикається з викликами, серед яких найпомітнішими є політична апатія, електоральна пасивність та вплив дезінформації. Частина молоді вважає, що політика не має безпосереднього стосунку до їхнього повсякденного життя, що рішення приймаються «без них» і що участь у виборах не змінює ситуації. Такі настрої можуть посилюватися через цифрове перевантаження, недовіру до традиційних політичних еліт, відчуття відчуження або зневіру в ефективності демократичних процедур. Поширення фейків, емоційно зарядженого контенту та маніпулятивної реклами у соціальних мережах часто спотворює сприйняття політичної реальності та знижує рівень критичного мислення [6].

Політичне світосприйняття молоді в демократичних суспільствах формується в умовах свободи вибору, доступу до інформації та широких можливостей для участі, але вимагає постійної підтримки через освіту, розвиток медіаграмотності та створення умов для реального включення молоді у політичні процеси. Лише за таких умов демократичні цінності не залишатимуться декларативними, а трансформуватимуться у сталі форми політичної культури нового покоління громадян.

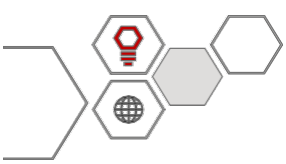
Політичне світосприйняття молоді в перехідних політичних системах характеризується складною амбівалентною природою, що зумовлена нестабільністю інституційного середовища, суперечливими ціннісними орієнтаціями та історичними тягарями, успадкованими від авторитарного минулого. Молодь у таких суспільствах водночас стикається із зростаючим попитом на демократичні зміни та обмеженими можливостями для реального впливу на політичні процеси. Однією з головних характеристик політичної

свідомості молоді у посттоталітарних і трансформаційних державах є тривалий вплив спадщини авторитаризму. У таких умовах домінують установки на пасивність, відчуження від політики, недовіру до змін. У свідомості значної частини молодого покоління закріплюється уявлення про політику як сферу, що не піддається контролю з боку громадян, як привілейовану зону еліт, а не як відкритий простір участі. Така ментальна спадковість авторитарного ладу продовжує відтворюватися через систему освіти, масову культуру, політичну риторичку та побутові стереотипи, передаючись між поколіннями [18; 9].

У результаті цього сприйняття часто формуються низький рівень довіри до політичних інституцій, скепсис щодо виборів, слабка віра в ефективність механізмів участі. Водночас така недовіра не завжди трансформується у повну апатію – нерідко вона стає підґрунтям для протестної культури, підтримки радикальних, антиелітних або популістських сил. Молоді люди в таких умовах часто шукають альтернативні канали політичної експресії – через вуличні акції, цифровий активізм, сатиричну критику чи абстиненцію від голосування. Популізм набуває привабливості як форма простої відповіді на складні питання та як опозиція до «старої» політики, що асоціюється з корупцією, безвідповідальністю і безсиллям [12].

Значний вплив на формування політичного світогляду молоді в перехідних суспільствах мають сім'я, локальне середовище та цифрові медіа. У країнах зі слабкими освітніми інституціями родина часто залишається основним каналом передачі політичних уявлень – як правило, з репродукцією обережного або негативного ставлення до держави. Локальне середовище (школа, громада, студентське оточення) може як посилювати ці уявлення, так і виступати каталізатором зміни орієнтацій, зокрема, коли йдеться про молодь із великих міст чи середовищ із досвідом міжнародної мобільності. Соціальні мережі, попри доступ до глобального інформаційного простору, часто відіграють суперечливу

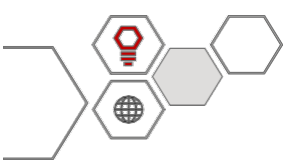

роль – вони здатні поширювати як демократичні наративи, так і конспірологію, емоційно заряджені популістські меседжі або фейкові новини [11; 8].

Мотиви політичної участі молоді в перехідних політичних системах часто пов'язані не з системною довірою, а з особистими або ситуативними чинниками: протестом проти несправедливості, захистом власних інтересів (наприклад, в освіті, правозахисті), або солідарністю з конкретними ініціативами. Водночас бар'єрами для політичної активності залишаються: невіра у результативність дій, відсутність прозорих механізмів впливу, ризики репресій (у менш вільних системах), брак досвіду або знань щодо політичної участі, почуття політичної самотності. Таким чином, політичне світосприйняття молоді в перехідних політичних системах – це явище, що балансує між інерцією авторитарного минулого та пошуком нових моделей участі. Його структура формується на тлі суперечливих впливів: з одного боку – недовіра, фрустрація, дезорієнтація; з іншого – епізодичні сплески активності, прагнення до змін, пошук автентичного голосу. Саме тому молодь у таких суспільствах часто виступає не лише дзеркалом перехідного стану політичної системи, а й потенційною силою її оновлення – за умови створення сприятливого середовища для участі, критичного мислення та емансипації політичного голосу нового покоління [18; 9].

Порівняльний аналіз політичного світосприйняття молоді в демократичних та перехідних політичних системах дає змогу виявити як спільні риси, так і глибинні відмінності, що зумовлюють характер політичної культури молодого покоління. У сучасному глобалізованому середовищі молодь обох типів суспільств зазнає впливу спільних чинників – цифрової інформаційної доби, кліматичних і соціальних викликів, криз довіри до традиційної політики, – однак ці чинники реалізуються по-різному залежно від контексту політичного режиму.

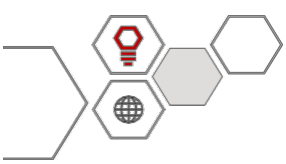
У структурі політичного світогляду молоді в обох системах спостерігається загальна тенденція до зростання ролі емоційного та ідентифікаційного компонентів за умов фрагментованого інформаційного поля. Водночас у

демократичних країнах ці компоненти, як правило, інтегруються з когнітивною базою – знаннями про політичні процеси, правові механізми та громадянські інструменти впливу. У перехідних системах переважає фрагментарність: знання часто відсутні або викривлені, емоційні реакції мають нестабільний характер, а ідентифікація з політичним полем нерідко носить ситуативний або протестний характер. Таким чином, у демократичних суспільствах політичний світогляд молоді є більш системним, а у перехідних більш реактивним і контекстозалежним [9].

Політичний режим безпосередньо впливає на характер політичного мислення молоді. У демократичному середовищі політичне мислення молоді формується в умовах відкритості, свободи слова, конкуренції ідей та можливості участі. Це створює передумови для критичного осмислення політичних процесів, легітимного висловлення незгоди, усвідомлення власної суб'єктності. Натомість у перехідних або поставторитарних суспільствах політичне мислення молоді часто формується у напівдемократичному середовищі, де формально існує багатопартійність, вибори та свобода слова, однак реальні механізми впливу громадян обмежені. Це породжує змішану картину: ізоляцію, фрустрацію, роздвоєння між декларативною демократичністю та авторитарною практикою. У таких умовах політичне мислення молоді набуває амбівалентного характеру – між сподіваннями на зміни та глибоко вкоріненою недовірою до системи.

Ще однією важливою відмінністю є рівень політичної свідомості та готовності до демократичної участі. У демократичних країнах молодь, хоча й не завжди бере участь у традиційних формах політики (вибори, партійна активність), активно залучається до громадських ініціатив, волонтерства, локальних і глобальних кампаній. Цей тип участі часто носить постматеріалістичний характер і орієнтований на конкретні цінності: екологію, гендерну рівність, права меншин, боротьбу з корупцією. У перехідних суспільствах готовність молоді до участі часто визначається ситуативно – вона

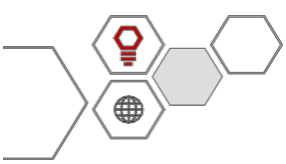
може бути високою в умовах політичної турбулентності або соціальних потрясінь, але при цьому бракує сталі інфраструктури участі, підтримки ініціатив з боку інституцій, а головне – впевненості в ефективності таких дій [13; 2].

Попри відмінності, в обох типах систем спостерігається зростаюче розчарування молоді в традиційній політиці, зниження довіри до партій, лідерів і парламентаризму. Це виклик для політичних еліт, які мають адаптуватися до нових форм комунікації, залучення і співтворення з молоддю, що мислить і діє в межах нової цифрової, ціннісної та глобалізованої реальності. Таким чином, політичне світосприйняття молоді у демократичних і перехідних країнах демонструє спільну динаміку переорієнтації від ієрархічної політики до горизонтальної участі, але ступінь усвідомленості, включеності та стійкості цього процесу значною мірою визначається політичним режимом, освітнім середовищем, рівнем свободи та інституційної підтримки. Розуміння цих відмінностей є критично важливим для формування стратегій політичної освіти, громадянської інтеграції та залучення молоді до демократичного процесу на етапі глобальної трансформації політичної культури.

Висновки.

У статті здійснено комплексне теоретико-аналітичне осмислення феномену політичного світосприйняття молоді як інтегрального чинника формування демократичної культури. Порівняльний підхід дозволив виявити спільні тенденції та відмінності у політичному мисленні молодого покоління в умовах демократичних та перехідних політичних режимів.

Політичне світосприйняття молоді в демократичних суспільствах характеризується більшою цілісністю, раціональністю та ціннісною орієнтованістю на плюралізм, права людини, соціальну справедливість. Високий рівень доступу до інформації, політична освіта та можливості залучення до громадських ініціатив сприяють становленню відповідального громадянина.

Водночас, молодь і тут стикається з викликами – цифровою дезорієнтацією, електоральною апатією, кризою довіри до політичних інститутів.

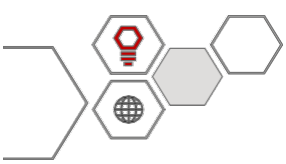
У перехідних політичних системах політичне світосприйняття молоді значною мірою детермінується спадщиною авторитаризму, нестабільністю інституційного середовища, недовірою до владних структур, фрагментарністю знань. Молодь у таких суспільствах часто демонструє реактивне, емоційне або протестне ставлення до політики, схильність до популізму або дистанціювання. Водночас, у цьому ж середовищі можливе виникнення нових форм активізму, що базуються на цифровій мобілізації, самоорганізації та ситуативній солідарності.

Показово, що незалежно від типу політичної системи, молодь виявляє зростаючу недовіру до традиційної політики, що потребує перегляду підходів до комунікації, політичної освіти та залучення нового покоління до процесів прийняття рішень.

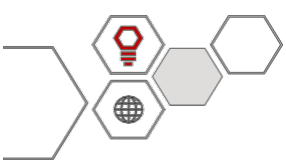
Таким чином, політичне світосприйняття молоді є індикатором якості демократії, ефективності соціалізації та зрілості політичної культури. Його розвиток вимагає підтримки з боку інституцій, розбудови інфраструктури участі, оновлення змісту освіти та створення безпечного простору для формування критичного, етичного й активного молодого громадянина. У цьому контексті особливої актуальності набувають державні та громадські ініціативи, спрямовані на посилення медіаграмотності, між-поколіннєвого діалогу та залучення молоді до спільного творення демократичних практик майбутнього.

Список використаних джерел

1. Banaji S., Buckingham D. The Civic Web: Young People, the Internet, and Civic Participation. Cambridge, MA : MIT Press, 2013. 232 p.
2. Bruter M., Harrison S. Tomorrow's Leaders? Understanding the Involvement of Young Party Members in Six European Democracies. *Comparative Political Studies*. 2009. Vol. 42, No. 10. P. 1259–1290. DOI: <https://doi.org/10.1177/0010414009332465>

3. Dalton R. J. Citizenship norms and the expansion of political participation. *Political Studies*. 2008. Vol. 56, No. 1. P. 76–98. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.2007.00718.x>
4. Ekman J., Amnå E. Political participation and civic engagement: Towards a new typology. *Human Affairs*. 2012. Vol. 22, No. 3. P. 283–300. DOI: <https://doi.org/10.2478/s13374-012-0024-1>
5. Hedtke R. Political Education and Political Socialization of Youth in Times of Crisis. *Journal of Social Science Education*. 2019. Vol. 18, No. 1. P. 2–19. DOI: <https://doi.org/10.4119/jsse-865>
6. Henn M., Foard N. Young people, political participation and trust in Britain. *Young*. 2020. Vol. 28, No. 4 (Suppl.). P. 99S–117S. DOI: <https://doi.org/10.1177/1103308820939177>
7. Henn M., Weinstein M., Forrest S. Uninterested youth? Young people's attitudes towards party politics in Britain. *Political Studies*. 2005. Vol. 53, No. 3. P. 556–578. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.2005.00544.x>
8. Hoskins B., Mascherini M. Measuring Active Citizenship through the Development of a Composite Indicator. *Social Indicators Research*. 2009. Vol. 90, No. 3. P. 459–488. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11205-008-9271-2>
9. Inglehart R., Welzel C. Modernization, Cultural Change, and Democracy: The Human Development Sequence. Cambridge : Cambridge University Press, 2005. 344 p.
10. Jennings M. K., Niemi R. G. The Political Character of Adolescence: The Influence of Families and Schools. New York : Routledge, 2020. 432 p.
11. Loader B. D., Vromen A., Xenos M. A. The networked young citizen: Social media, political participation and civic engagement. *Information, Communication & Society*. 2014. Vol. 17, No. 2. P. 143–150. DOI: <https://doi.org/10.1080/1369118X.2013.871571>

12. Lutz G., Marsh M. Populism and political trust among youth. *Electoral Studies*. 2020. Vol. 65. Art. 102153. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2020.102153>
13. Sloam J. New Voice, Less Equal: The Civic and Political Engagement of Young People in the United Kingdom. *Comparative Political Studies*. 2014. Vol. 47, No. 5. P. 663–688. DOI: <https://doi.org/10.1177/0010414012453441>
14. Theocharis Y., De Moor J. Creative participation and the expansion of political engagement. *European Political Science Review*. 2019. Vol. 11, No. 3. P. 357–373. DOI: <https://doi.org/10.1017/S1755773919000060>
15. Van Deth J. W. A conceptual map of political participation. *Acta Politica*. 2014. Vol. 49, No. 3. P. 349–367. DOI: <https://doi.org/10.1057/ap.2014.6>
16. Vráblíková K. What Kind of Democracy for What Kind of Citizen? *Democratization*. 2019. Vol. 26, No. 7. P. 1113–1131. DOI: <https://doi.org/10.1080/13510347.2019.1609892>
17. Youniss J., McLellan J. A., Yates M. What We Know About Engendering Civic Identity. *American Behavioral Scientist*. 1997. Vol. 40, No. 5. P. 620–631.
18. Ziegler R. Youth engagement with democracy: Patterns, causes and consequences. *Youth & Society*. 2020. Vol. 52, No. 5. P. 673–691. DOI: <https://doi.org/10.1177/0044118X20932578>